

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» / Відомості Верховної Ради. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, №37-38, 2014. – 2004 с.
2. Вища освіта в Україні у 2017 році / під. ред. О. О. Кармазіна / Державна служба статистики України. – К.: Держаналітінформ, 2018. – 298 с.
3. Б.В. Єгоров, Н.Р. Кордзая, Д.О. Гнатовська. Стан маркетингової діяльності ОНАХТ, як показник інноваційного розвитку / Збірник 49-ї науково-практичної конференції викладачів ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти». – Одеса: ОНАХТ, 2018. – С. 71-73.

Котенок А.Г.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри політичної економії
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Ринкова і соціальна справедливість: єдність та протиріччя

Потенційна можливість виникнення в суспільстві соціальних потрясінь та значного зниження темпів економічного зростання головним чином обумовлена діалектичною взаємозалежністю між ринковою і соціальною справедливістю. Це в свою чергу визначається тим, що категорія «ринкова справедливість» базується на критерії ефективності, а категорія «соціальна справедливість» ґрунтується на етичних критеріях та принципах, які прийняті у суспільстві.

З такої точки зору під *соціальною справедливістю* зазвичай розуміють таку відповідність системи розподільчих відносин потребам, інтересам та правилам членів суспільства, які склалися історично, що кожний з індивідів надає перевагу своєму добробуту будь-якому іншому і не прагне змінити його за рахунок перерозподілу доходів. *Ринкова справедливість (ефективність)* — це спосіб дій, який забезпечує отримання максимального результату, внаслідок прикладання певних зусиль та понесення конкретних витрат. В загалі вона

суперечить соціальній справедливості в таких сферах, як перерозподіл ресурсів на користь малозабезпечених, підтримка повної зайнятості, розв'язання екологічних проблем.

Неантоганістична суперечність економічної ефективності і соціальної справедливості — це сучасна перетворена форма загальноекономічної суперечності між виробництвом і споживанням. Виробництво і споживання являють собою суперечливу єдність. Чим більше витрачається на виробництво, тим менше залишається для споживання, і навпаки. Відповідно, економічна ефективність досягається в умовах ринкової системи з мінімальним втручанням держави. Соціальна справедливість розглядається як механізм перерозподілу доходів з метою запобігання їх надмірної диференціації. Такий перерозподіл знижує стимули, які створюються ринком й пов'язані, з одного боку, з можливістю швидкого збагачення, а з іншого — з загрозою розорення та безробіття. Таким чином, можна зробити наступний висновок. *Діалектичний взаємозв'язок між виробництвом і споживанням та протиріччя між попитом і пропозицією формують внутрішній зміст суперечностей між ринковою і соціальною справедливістю.*

Діалектика взаємодії ринкової і соціальної справедливості багатоаспектна. Вона є однією з центральних соціально-економічних проблем будь-якого суспільства, особливо перехідного. Зауважимо, що в умовах постіндустріальної економіки *антагоністична суперечність економічної ефективності та соціальної справедливості переходить на новий діалектичний рівень:* соціальна справедливість виступає умовою економічної ефективності господарської системи, у свою чергу економічна ефективність визначається тенденціями індивідуалізації. Держава в такому контексті, виступаючи повноцінним учасником економічних відносин, вирішуючи питання забезпечення соціальної справедливості сприяє розв'язанню даного протиріччя, забезпечуючи тим самим зростання суспільного добробуту.

Отже, виявляється цілком обґрунтованою необхідність оптимізації розподільчих відносин з метою переорієнтування економіки на людину.

Оскільки становлення та розвиток сучасної ринкової економіки ґрунтується на людському капіталі. Теперішній стан соціальної структури населення, ступень диференціації доходів населення характеризуються як такі, що не забезпечують умови для розбудови в Україні соціально-орієнтованої економіки. На підтвердження цьому вказує проявлення загальносвітових тенденцій глобалізації та урбанізації, поглиблення структурної кризи аграрного сектору української економіки призводить до того, що при відносному скороченню кількості малозабезпеченого населення у містах, їх кількість у сільській місцевості зростає; значна диференціація регіонів країни за рівнем життя обумовлена геополітичними особливостями, але найзагрозливішим фактором є збереження високого ступеня малозабезпечених з вищою освітою серед всіх зайнятих в економіці.

В сучасному суспільстві суперечність економічної ефективності і соціальної справедливості переходить на інший діалектичний рівень, який обумовлений специфікою людського капіталу як базису розвитку сучасної економіки. Людський капітал ґрунтується, перш за все, на індивідуальних здібностях і талантах, тобто має яскраво виражений індивідуальний характер. Відповідно у сучасній економіці формується нова система соціальної нерівності, в якій рівень доходів індивідуума визначається неоднаковим доступом до інформації, відмінностями у природних здібностях індивідуума застосувати отримані знання, які залежать від ступеня його обдарованості та здатності до інноваційної творчості. Однак, застосування знання базується на масовій освіті, рівному доступі до конкретної інформації, тобто основні елементи соціальної справедливості виступають необхідною умовою використання людського капіталу.

Таким чином, з одного боку, соціальна справедливість виступає умовою інтенсивного інноваційного розвитку у сучасному суспільстві, а з іншого — індивідуалістичний характер людського капіталу посилює економічний базис соціальної нерівності у суспільстві через прагнення максимізації економічної ефективності.

Список використаних джерел:

1. Bonner J. Economic Efficiency And Social Justice / John Bonner. – Camberley: Edward Elgar Publishing, 1995. – 543 с.
2. Kitson M. Social justice and economic efficiency / M. Kitson, R. Martin, F. Wilkinson. // Cambridge Journal of Economics. – 200. – №24. – С. 631 –641.

Кудлай В.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і менеджменту агробізнесу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

Успішні практики розвитку соціального підприємництва: ізраїльський досвід

Сучасним трендом розвитку світової економіки є активізація соціального підприємництва. Тому досить важливим і актуальним є адаптація світових успішних практик ведення соціального підприємництва до вітчизняних економічних реалій. Соціальне підприємництво є потужним інструментом вирішення гострих соціально-економічних проблем суспільства, сприяє продуктивній зайнятості та підвищенню рівня й якості життя громадян.

Дослідження особливостей функціонування соціального підприємництва, державної підтримки соціального підприємництва варто провести на ізраїльському прикладі, оскільки Ізраїль очолює почесне п'яте місце у рейтингу розвитку соціального підприємництва та підтримки стартапів. Така далекоглядна стратегія держави Ізраїль сприяє активізації середнього і малого бізнесу, що в свою чергу впливає на вирішення соціально-економічних проблем сучасного суспільства.

В Ізраїлі під егідою Міністерства економіки і промисловості при Ізраїльському Агентстві підтримки малого і середнього підприємництва